STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
SEMANTIKOS ĮVADAS	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: doc. dr. Gintarė Judžentytė-Šinkūnienė **Kitas (-i):**	VU Filologijos fakulteto Taikomosios kalbotyros instituto Lietuvių kalbos katedra

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
I pakopa	Pasirenkamasis

Įgyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
Kontaktinė (auditorinė) ir savarankiškas darbas	Pavasario semestras	Lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: gebėjimas skaityti specialybės literatūrą anglų kalba	**Gretutiniai reikalavimai (jei yra):**

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	130	32	98

Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos		
Supažindinti su kalbinės reikšmės prigimtimi, struktūra ir interpretacija, svarbiausiomis leksinės ir kognityvinės semantikos teorijomis bei metodais; ugdyti gebėjimą analizuoti įvairių kalbų semantinius reiškinius, argumentuotai vertinti interpretacijas ir atsakingai naudoti GDI. Ugdomos kompetencijos: savarankiškas mokymasis, analitinis ir kritinis mąstymas, kalbotyros žinios, tarpkalbinė analizė, etiškas skaitmeninių priemonių naudojimas.		
Dalyko (modulio) studijų rezultatai	**Studijų metodai**	**Vertinimo metodai**
1. Paaiškins reikšmės, referencijos, koncepto, denotacijos ir konotacijos sąvokas, semantikos ir pragmatikos skirtį.	Probleminės paskaitos, skaitinių analizė, diskusijos	I ir II tarpiniai atsiskaitymai
2. Analizuos leksinius semantinius santykius, reikšmės komponentus, polisemiją ir reikšmių tinklus.	Atvejų analizė, žodynų ir tekstynų užduotys	I tarpinis atsiskaitymas; mažasis tyrimas
3. Taikys prototipų, konceptualiųjų metaforų, metonimijos ir freimų semantikos principus.	Pavyzdžių analizė, mini eksperimentai, diskusijos	II tarpinis atsiskaitymas; mažasis tyrimas
4. Paaiškins konteksto vaidmenį kalbinės reikšmės interpretacijoje, analizuos deiksę ir referenciją, skirs semantinius ir pragmatinius aspektus.	Kontekstinių pasakymų analizė, tarpkalbinis palyginimas	II tarpinis atsiskaitymas

5. Suformuluos semantinio tyrimo klausimą, parinks duomenis ir metodą, argumentuotai interpretuos rezultatus.	Empirinio tyrimo rengimas, konsultavimas, pristatymas	Mažasis tyrimas ir individualus gynimas
6. Kritiškai vertins GDI siūlomas semantines interpretacijas ir patikrins jas kalbiniais duomenimis bei šaltiniais.	Kritinė pavyzdžių analizė, šaltinių ir duomenų patikra	II tarpinis atsiskaitymas (pateiktos GDI interpretacijos kritinė analizė); mažasis tyrimas

Temos	**Kontaktinio darbo valandos**							**Savarankiškų studijų laikas ir užduotys**	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai	Praktika	**Visas kontaktinis**	**Savarankiškas**	**Užduotys**
1. Semantikos objektas. Kalbinė reikšmė, referencija, konceptas, denotacija ir konotacija. Semantikos ir pragmatikos skirtis.	2						2	8	Pagrindinių sąvokų skaitiniai; reikšmės ir referencijos pavyzdžių atranka.
2. Leksiniai semantiniai santykiai ir reikšmės struktūra: sinonimija, antonimija, hiponimija, meronimija, komponentinė analizė, semantiniai primityvai.	2		2				4	14	Semantinių santykių palyginimas skirtingose kalbose; komponentinė analizė, žodynų užduotys. Tyrimo klausimo ir duomenų atrankos principų aptarimas.
3. Kategorijos, prototipai, tipiškumas ir kognityviniai modeliai.	2		2				4	12	Tipiškumo vertinimų mini tyrimas; skirtingų kalbų kategorijų palyginimas; tyrimo temos pasirinkimas.
4. Polisemija, homonimija, reikšmių tinklai ir reikšmės plėtra.	2		2				4	12	Daugiareikšmio žodžio tekstyno pavyzdžių analizė; reikšmių tinklas; pasirengimas I tarpiniam atsiskaitymui.
5. Konceptualioji metafora ir metonimija.	2		2				4	12	Metaforų ir metonimijų analizė autentiškuose kelių kalbų tekstuose.
6. Freimų semantika: freimai, foninės žinios, semantiniai dalyviai.	2		2				4	12	Veiksmažodžių freimų analizė ir tarpkalbinis palyginimas.
7. Reikšmė kontekste: deiksė, referencijos nustatymas, semantikos ir pragmatikos sąsajos.	2		2				4	12	Kontekstinių interpretacijų palyginimas; pasirengimas II tarpiniam atsiskaitymui.
8. Empiriniai semantikos tyrimo metodai: duomenų rinkimas, analizė ir interpretacija.			2				2	10	Surinktų tyrimo duomenų ir

									interpretacijų aptarimas; tekstynų ir eksperimentinių duomenų analizė; GDI interpretacijos patikra.
9. Mažųjų semantikos tyrimų pristatymas ir individualus gynimas.				4			4	6	Tyrimo užbaigimas, rezultatų pristatymas ir pasirengimas individualiam gynimui.
Iš viso	14		14	4			32	98	

Vertinimo strategija	**Svoris proc.**	**Atsiskaitymo laikas**	**Vertinimo kriterijai**
Kaupiamasis vertinimas. Galutinį pažymį sudaro du auditorijoje rašomi tarpiniai atsiskaitymai (po 35 %) ir mažasis semantikos tyrimas su individualiu gynimu (30 %). Egzamino nėra; seminarų užduotys nevertinamos pažymiu. Tarpiniai atsiskaitymai atliekami savarankiškai, be GDI. Rengiant tyrimą GDI naudojimas ir jo deklaravimas reglamentuojami pagal galiojančias VU Filologijos fakulteto gaires; už pateiktą turinį atsako studentas. Atsiskaitymai vykdomi numatytų kontaktinių valandų metu.			
I tarpinis atsiskaitymas (raštu auditorijoje)	35 %	Išnagrinėjus 1–4 temas (semestro pirmojoje pusėje)	Pagrindinių sąvokų supratimas ir taikymas (5 %); leksinių semantinių santykių ir reikšmės struktūros analizė (10 %); prototipų, polisemijos ir reikšmių tinklų analizė (20 %). Vertinamas analizės tikslumas ir argumentavimas.
II tarpinis atsiskaitymas (raštu auditorijoje)	35 %	Išnagrinėjus 5–8 temas (semestro pabaigoje)	Metaforos ir metonimijos analizė (10 %); freimų semantikos taikymas (10 %); deiksės ir kontekstinės interpretacijos analizė (10 %); pateiktos GDI semantinės interpretacijos kritinė patikra (5 %). Vertinamas analizės tikslumas ir argumentavimas.
Mažasis semantikos tyrimas ir individualus gynimas	30 %	Semestro pabaigoje, per pratybas	Tyrimo klausimas ir teorinis pagrindimas (5 %); duomenų atranka ir analizė (10 %); rezultatų interpretavimas ir išvados (10 %); individualus gynimas (5 %). Nedidelis savarankiškas tyrimas, paremtas pasirinkta teorija ir autentiškais kalbiniais duomenimis; rekomenduojama apimtis – apie 15–30 vartosenos atvejų, jei tinka pasirinktam metodui.

Autorius	**Leidimo metai**	**Pavadinimas**	**Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas**	**Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda**
Privaloma literatūra				
N. Riemer	2010	Introducing Semantics		Cambridge: Cambridge University Press
J. R. Hurford, B. Heasley, M. B. Smith	2007	Semantics: A Coursebook (2nd ed.)		Cambridge: Cambridge University Press
D. Geeraerts	2010	Theories of Lexical Semantics		Oxford: Oxford University Press
A. Wierzbicka	1996	Semantics: Primes and Universals		Oxford: Oxford University Press
Ch. J. Fillmore	1982	Frame Semantics	Linguistics in the Morning Calm, p. 111–137	Seoul: Hanshin Publishing Company
R. Mikulskas	2009	Kognityvinė lingvistika ir leksikografijos problemos	Kalba ir žmonės	Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla

E. Jakaitienė	2010	Leksikologija		Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla
Papildoma literatūra				
V. Evans, M. Green	2006	Cognitive Linguistics: An Introduction		Edinburgh: Edinburgh University Press
Z. Kövecses	2002	Metaphor: A Practical Introduction		Oxford: Oxford University Press
D. Glynn, J. A. Robinson (eds.)	2014	Corpus Methods for Semantics: Quantitative Studies in Polysemy and Synonymy		Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins
D. A. Cruse	2006	A Glossary of Semantics and Pragmatics		Edinburgh: Edinburgh University Press
D. Maumevičienė	2010	Prototipų teorija ir semantika	Kalbų studijos, 17	
K. M. Jaszczolt	2010	Semantics–pragmatics interface	The Routledge Pragmatics Encyclopedia (ed. L. Cummings)	London: Routledge
J. J. Katz, J. A. Fodor	1963	The Structure of a Semantic Theory	Language, 39(2), p. 170–210	
A. J. Greimas	2005	Struktūrinė semantika		Vilnius: Baltos lankos
A. Gudavičius	2007	Gretinamoji semantika		Šiauliai: Šiaulių universiteto leidykla
G. Yule	1996	Pragmatics		Oxford: Oxford University Press
VU Filologijos fakultetas	2026	Generatyvinio dirbtinio intelekto naudojimo gairės		Patvirtinta Studijų kolegijoje 2026-06-23

Atnaujinta: 2026-11-04